

Аннотация. М. М. Греб. Тестовый мониторинг учебных достижений будущих учителей начальной школы в процессе изучения лексикологии и фразеологии украинского языка: акмеологический аспект. В статье раскрываются дидактические аспекты оценивания учебных достижений будущих учителей начальной школы в процессе изучения лексикологии и фразеологии украинского языка в контексте широко используемых тестовых технологий. С позиций акмеологии определены доминанты дидактического диагностирования в учебном процессе высшего учебного заведения, которые интерпретированы в практическое русло.

Ключевые слова: тестовый контроль, тестовые задания, тестовые технологии, дидактические тесты, будущие учителя начальной школы, акмеологический аспект.

Summary. Maria Greb. Test monitoring of educational achievements of future primary school teachers during working out of the lexicology and phraseology of Ukrainian language: acmeological aspect. Article deals with the didactic aspects of evaluating of educational achievements of future primary school teachers during the learning of Lexicology and Phraseology of Ukrainian language in the context of widely used test technologies. Basing on the acmeological positions there were determined dominants of didactic diagnosis in educational process of high educational establishment. Also these dominants were interpreted into the practical mainstream. Acmeological approaches in education determine the eradivative changes within the system of professional training of future primary school teachers; search of effective ways of its increasing; thus, new approaches in evaluating of educational assessments of subjects of didactic process at Higher school. Advantages of test work during the teaching of Ukrainian language (in professional direction) are in test's high-technological feature; this work enables to evaluate results with the help of computer; it enables to provide the remote monitoring and needs a small amount of time for the implementation and verification. Author has proposed examples of test tasks which had been piloted and tested in conditions of modern university education. Research proves that using of test control at different stages of studying Lexicology and Phraseology helps to actualize basic knowledge of primary school teachers. It also helps to check worked out material quickly and intensively; to determine the level of educational achievements during the final control.

Keywords: test control, test tasks, test technologies, didactic tests, future primary school teachers, acmeological aspect.

УДК: 378. 22. 013. 42–051 : 004

М. С. Грінченко

ЗНАЧЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА

У публікації висвітлено питання використання віртуального простору у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів, зокрема проаналізовано роль Internet у здобутті та поширенні інформації, можливості дистанційного навчання та консультування, створення масових заходів та залучення до них громадськості, значення соціальних мереж у професійному спілкуванні. Обґрунтовано необхідність оптимізації професійної підготовки соціального педагога через мережеві професійні співтовариства. Проаналізовано позиції провідних учених щодо професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та застосування віртуального простору у навчальній діяльності, визначено сервіси, за допомогою яких можлива оптимізація освітнього процесу.

Ключові слова: Інтернет, соціальні мережі, соціальний педагог, віртуальний простір, професійна підготовка, професійне спілкування, віртуальне освітнє середовище.

Постановка проблеми. Нині, в кризових умовах розвитку українського суспільства, наявності численних невирішених соціальних та економічних проблем, професія соціального педагога набуває нових відтінків. Соціальний педагог покликаний надавати допомогу широкому колу осіб, основними серед яких є

обдаровані діти, неповні, малозабезпечені, прийомні сім'ї, особи з девіантною поведінкою, люди з обмеженими можливостями здоров'я, особи, які повернулися з місць позбавлення волі, особи, які мають різні види девіацій – алкозалежність, наркозалежність, нехімічні види адикцій, а наразі з'являється ще одна соціально незахищена верства населення – біженці та ін. Виходячи з особливостей кожної групи та неперервного розвитку сучасних технологій необхідно посилити професійну підготовку студентів – соціальних педагогів, спираючись на уже існуючий досвід західних колег. Окрім уже сформованих та апробованих методів і форм соціально-педагогічної роботи, на нашу думку, варто залучати до професійної діяльності майбутніх фахівців соціальної сфери й новітні інформаційні технології. Мова йтиме про можливості віртуального простору як нового елементу у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів.

Професійна підготовка – процес оволодіння різноманітними видами професійної діяльності, в якій цілеспрямовано створюються умови для самопізнання і самовизначення студента під час виконання різних професійних ролей. Однак, підготовка майбутніх соціальних педагогів, враховуючи новизну та соціальну значущість професії, на нашу думку, має відповідати вимогам розвитку інформаційного суспільства, поповнюватися новими формами та методами роботи, які пов'язані з оволодінням майбутніми фахівцями віртуального простору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням професійної підготовки соціальних педагогів присвячені праці таких вітчизняних науковців як О. Безпалько, Р. Вайноли, І. Звереві, А. Капської, Г. Лактіонової, Л. Міщик, М. Оржеховської, В. Поліщук, А. Рижанової, З. Фелинської, С. Харченко та ін. Можливості віртуального простору наразі досліджують В. Афанасьєва, О. Бурнаєва, О. Грязнова, О. Кудашкіна, С. Максименко, О. Малишко М. Назар, В. Плешаков, О. Смилова. У своєму дисертаційному дослідженні науковець З. Фалинська розглядає професійну підготовку соціального педагога як сукупність загальних і спеціальних знань і вмінь, які забезпечують можливість роботи за певною спеціальністю та вважає, що вони набуваються в процесі теоретичного й практичного навчання у ВНЗ [9, с. 85]. Сучасний дослідник Г. Єфремова, вивчаючи особливості професійної підготовки соціальних педагогів у соціокультурних умовах, під професійною підготовкою соціальних педагогів розуміє процес формування фахівця нового типу, здатного швидко й адекватно реагувати на зміни, що відбуваються у суспільстві, компетентно вирішувати соціально-педагогічні проблеми в усіх типах та видах навчально-виховних установ і закладів соціального спрямування [4, с. 114 – 115]. Погоджуючись з дослідником, ми вважаємо, що на часі у професійну підготовку майбутніх соціальних педагогів є введення навчальних дисциплін, які б полегшували користування інформаційним простором, збагачували студентів практичними навичками роботи у віртуальному просторі, давали можливість студентам особисто вирішувати практичні завдання, організовувати заходи, виявляти громадську активність.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні необхідності упровадження у професійну підготовку майбутніх соціальних педагогів основ роботи у віртуальному просторі з професійною метою, визначення можливих форм та методів роботи.

Проблема удосконалення професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів не втрачає своєї актуальності, адже від якості професійної освіти майбутніх фахівців безпосередньо залежить якість надання соціальних послуг та ефективність роботи соціального педагога. Саме тому важливо ще на етапі навчання у ВНЗ сформувати у майбутнього фахівця уміння діяти в умовах, що постійно змінюються, навчити користуватися Інтернетом з професійною метою, швидко здобувати, обробляти та поширювати інформацію, бути соціально мобільним.

Уміння ефективно взаємодіяти у віртуальному просторі наразі є необхідною умовою успішного виконання професійних обов'язків.

Дослідженню віртуального простору та його можливостей присвячено праці вітчизняних і зарубіжних учених. Так, у роботах російського дослідника О. Малишко зазначено, що створення «віртуальної реальності» може інтелектуально збагатити людину, зробити її більш адаптованою до нових умов, які пов'язані з набуттям уміння взаємодії з новітніми технологіями, новими соціальними ролями. Учений відзначає, що з'являються нові форми навчання – дистанційні, виникає можливість до безперешкодного доступу до інформації, з кожним роком все більше людей потребують навчання за межами навчальних закладів [7, с. 6]. Науковець О. Грязнова у своєму дисертаційному дослідженні висвітлила процес інформаційно-комп'ютерної соціалізації особистості та визначила її позитивні та негативні наслідки. Також нею визначено такі поняття як інформаційна реальність та віртуально-інформаційна реальність [2, с. 28]. О. Бурнаєва зазначає, що сучасна культура стає невіддільною від віртуальних розваг, роботи, пошти. Віртуальне інформаційне поле стає обов'язковим атрибутом не лише соціальної еліти та студентської молоді, а й охоплює більшу частину населення [1, с. 15]. Теоретичні підходи до поняття віртуального простору висвітлено у роботах Й. Хейзінга, А. Креберга, Т. Адорно, Г. Маркузе та ін. Дослідженню «людини віртуальної» присвячено роботи таких науковців: В. Афанасьевої, Р. Барішева, А. Говорунова, Ф. Мінюшева, Е. Асадуліна та ін. Дослідниками обґрунтовано різні підходи до розуміння віртуального простору, однак його значення у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів досліджено недостатньо. Усе вищезазначене зумовлює необхідність дослідження віртуального простору як одного із перспективних джерел інформації та передбачає розробку нових форм і методів роботи у ньому, зокрема для досягнення професійних цілей.

У професійній підготовці майбутньому соціальному педагогу необхідні теоретичні, методичні знання, уміння й навички з організації виховної роботи, знання з психології й педагогіки. Отримання теоретичних і методичних знань забезпечує підготовку з конкретної спеціальності, а загально педагогічних, дидактичних і психологічних – загальну для професії педагога підготовку. Сукупність усіх цих знань і становить професійно-педагогічну підготовку соціального педагога [9, с. 56]. Однак, щоб по закінченню вищого навчального закладу, молодий фахівець мав можливість швидко знайти роботу за спеціальністю та виявити свої професійні якості на практиці, необхідно уже у процесі навчання орієнтувати студента на пошук роботи та здобуття першого соціально-педагогічного досвіду. Використовуючи можливості віртуального простору, викладач може запропонувати студентам створити перелік закладів соціального спрямування у своєму місті, дізнатися особливості діяльності, можливості працевлаштування чи волонтерської діяльності, налагодити контакти.

Головною ж метою професійної підготовки соціальних педагогів є забезпечення психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності, оскільки готовність є первинною та фундаментальною умовою успішного виконання будь-якої діяльності. Науковець І. Гура вважає, що готовність до того чи іншого виду діяльності – це цілеспрямований прояв особистості, що включає її переконання, погляди, відношення, мотиви, почуття, вольові та інтелектуальні якості, знання, навички, уміння, настанови. Готовність до професійної діяльності досягається у ході моральної, психологічної, професійної та фізичної підготовки, є результатом всебічного особистісного розвитку з урахуванням вимог, обумовлених особливостями діяльності, професії [3, с. 89-90]. Отже, метою професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів є формування у них професійних умінь й особистісних якостей фахівця, оволодіння найважливішими видами професійної діяльності.

У процесі навчання у ВНЗ студент повинен мати доступ до всього обсягу навчальної інформації, зокрема робочих програм з дисциплін, планів практичних та лабораторних занять, тематики курсових робіт, вимог до їх написання та ін. У суспільстві, в якому швидко розвиваються Інтернет-технології, відсоток молоді, що користується Інтернетом невпинно зростає, та, нажаль, не налагоджено ефективної системи отримання навчальної інформації через віртуальний простір. Студенти змушені архаїчно отримувати матеріали до занять у викладачів чи лаборантів, переписувати, фотографувати чи сканувати їх, що безперечно займає занадто багато часу враховуючи швидкість розповсюдження інформації в електронній мережі. Недостатній досвід використання інформаційного прогресу у професійній підготовці майбутніх спеціалістів негативно впливає на формування адекватних професійних якостей, оскільки мобільність, швидкість отримувати, обробляти та передавати інформацію є одними з найважливіших умінь сучасного фахівця. З метою поліпшення організації навчального процесу лише на сайтах деяких вищих навчальних закладах країни (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Чернівецький національний університет) можна знайти інформацію, корисну для повсякденної роботи студента, елементи започаткування віртуального навчання. Розміщуючи навчальну та допоміжну інформацію, навчальний заклад стимулює студента цікавитися новинами університету, прагнути знайти корисне для підготовки до занять та практики. Тому саме взаємодія між викладачами та студентами у віртуальному просторі, що може виражатися обміном навчальним матеріалом, консультаціями, презентаціями, є перспективною з точки зору оптимальної організації навчального процесу.

Зарубіжні науковці А. Казарова та С. Демченко вважають, що організація віртуального простору є новим етапом розвитку системи освіти. Дослідники зауважують, що на цьому етапі організації освітнього середовища перспективно розглядати Інтернет-технології як засіб консолідації внутрівузівських локальних систем і створення такої корпоративної інформаційної системи, яка забезпечує не тільки спільну роботу з даними співробітників ВНЗ, а й взаємодію цих співробітників між собою, зі студентами та колегами. У вищому навчальному закладі до компонентів такої взаємодії, відносять:

- 1) публікацію в загальнодоступному електронному ресурсі оголошень, новин та анонсів заходів;
- 2) обмін електронними повідомленнями між користувачами, централізовано або окремим категоріям;
- 3) організацію наукових конференцій, семінарів, у тому числі проведення Інтернет-конференцій та вебінарів;
- 4) віддалену взаємодію зі студентами, включаючи надання в електронному вигляді навчально-методичних матеріалів, он-лайн консультації, тестування, інформування про розклад занять;
- 5) електронну взаємодію з абітурієнтами, включаючи інформування, консультування, віддалену реєстрацію заяв абітурієнтів [5, с. 125 – 126].

Своєчасне впровадження інноваційних методів дозволяє в рази поліпшити якість освітнього процесу, створити більш ефективну взаємодію викладачів і студентів. Однією з найбільш доступних і відповідних технологій є організація віртуального простору [5, с. 126].

Поняття «віртуальної освіти» докладно розглянуто дослідником А. Хуторським, який під ним розуміє «процес і результат взаємодії суб'єктів і об'єктів, що супроводжується створенням ними віртуального освітнього простору, специфіку якого визначають саме ці суб'єкти та об'єкти. Віртуальний простір не може існувати без

комунікаційного процесу між викладачем і студентом [10]. Таким чином, віртуальна освіта відбувається в очній взаємодії викладачів, студентів і досліджуваних об'єктів, які його і створюють. За допомогою віртуального простору абітурієнти, студенти, аспіранти та викладачі мають доступ до інформаційних матеріалів курсу, а також можливість самостійно планувати і організовувати етапи навчання з тієї чи іншої теми, навчальному блоку чи курсу загалом. Викладач має можливість в інтерактивному режимі створювати тести до занять, психологічні тести, опитувальні анкети, контролювати хід їх виконання, а також контролювати відвідування сторінок сайту студентами: підготовка для викладача статистичних матеріалів у вигляді графіків і таблиць (чат, відвідування курсу) [5, с. 127 – 128]. Такі форми роботи значно полегшать взаємодію викладачів та студентів, оптимізують діючу систему та дозволять економити час на виконання практичних завдань у процесі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Розглядаючи можливості віртуального простору у підготовці майбутніх соціальних педагогів варто відзначити, що Інтернет-спілкування, обмін навчальною інформацією, фото- та відеоматеріалами можна розглядати як засоби пришвидшення процесу адаптації студентів до професії. Адже, професійну підготовку слід розглядати як процес та результат. У процесі професійної підготовки студент має засвоїти необхідну інформацію, набути уміння та навички та на практиці їх використати. Як результат професійна підготовка має надати молодому спеціалісту усі можливості для своєї успішної реалізації у професії, засвоївши теоретичну та практичну базу навчання.

Як зауважує відомий науковець А. Капська, специфікою підготовки фахівця соціальної та соціально-педагогічної сфери має стати збільшення годин на проведення лабораторних занять у польових умовах (соціальні служби різного типу, неурядові організації, притулки, дружні клініки для молоді тощо), а ключовим компонентом у підготовці фахівця має стати професійно-орієнтована практика, оскільки вона визначає ті загальні та конкретні завдання, практичні вміння та навички, якими має оволодіти висококваліфікований працівник соціальної сфери [6, с. 12 – 16]. Саме вирішення конкретних практичних завдань дають можливість студенту наблизитися до самого змісту професії, відчувати свою відповідальність за обрану справу. Практичну діяльність соціального педагога, також варто пов'язувати з використанням нових інформаційних технологій (створення презентацій, відеолекторіїв).

Віртуальний простір через своє стрімке поширення та розвиток інформаційних технологій став складовою повсякденного життя більшості молоді. Утім, варто відзначити, що студентська молодь, майбутні фахівці частіше використовують його задля розваг. На нашу думку, можливості віртуального простору, передусім ті, якими можна користуватися за допомогою Internet та таких сервісів, як Skype, ISQ та ін., варто спрямовувати у професійну царину. Одним з кроків на цьому шляху може бути створення професійних співтовариств у соціальних мережах, де колеги та майбутні фахівці можуть обмінюватися інформацією, радитися, надавати та отримувати консультації. Також у віртуальному просторі корисно створити інтерактивні супервізії між практичними соціальними педагогами, волонтерами, практикантами, що б дозволило обмінюватися досвідом, надавати рекомендації та поради щодо роботи. Значно полегшити процес отримання професійної освіти може впровадження елементів віртуальної освіти. Розміщення на сайті університету додаткових матеріалів у електронному вигляді (документи, зразки, відео), повідомлення студентів про конференції, семінари, круглі столи, тренінги, он-лайн консультації, Інтернет-конференції та ін. Майбутнє сучасної освіти неможливо уявити без впровадження здобутків інформаційного суспільства, тому необхідно якомога швидше адаптувати сучасну освітню систему до вимог часу. Віртуальна освіта є «допомогою» реальній,

додатковим джерелом знань та інформації, яке варто використовувати і підвищувати ефективність роботи викладачів та студентів.

Через спілкування у соціальних мережах пришвидшується процес обговорення проблеми та прийняття рішень, розширюється коло зацікавлених осіб. Internet дає можливість спілкуватися через електронну пошту, брати участь у чатах, форумах, тематичних відеоконференціях, семінарах, сприяє віртуальному об'єднанню груп людей за інтересами. Саме через спілкування у професійних співтовариствах, групах соціальні мережі роблять можливими обмін педагогічним досвідом, контакт з колегами з різних регіонів, підвищення кваліфікації, отримання нових знань [8].

Можна виділити такі форми діяльності у віртуальному просторі: дистанційне навчання у межах співтовариства; спілкування на форумах, чатах; створення веб-сторінок, сайтів.

У мережевих педагогічних співтовариствах використовують наступні форми діяльності: навчальний семінар, віртуальна конференція, конкурс, проект, акція, майстер-клас, опитування, обговорення у чаті, фестиваль проектів, телеконференція та ін. Також інформаційно насиченим є внутрішнє листування, обмін файлами, відео, створення фотогалерей [8].

Питання щодо переваг та недоліків організації віртуальної освітнього середовища неодноразово досліджувалося, зокрема науковцем І. Підласим, тому, можна визначити ряд незаперечних «плюсів»:

1) отримання освіти віддалено (жителі віддалених регіонів можуть отримувати освіту високого рівня, не змінюючи місця проживання, не виїжджаючи в інше місто);

2) гнучкий графік (студент може регулювати час занять, поєднуючи навчання з роботою та іншими справами і заощаджуючи час на дорогу до навчального закладу);

3) існування прямого зв'язку «викладач-студент» (можливість спілкування з індивідуальним викладачем або автором навчальної програми);

4) можливість перегляду наочного матеріалу, (ілюстрації, схеми, діаграми, презентації, он-лайн тести), роблячи навчання цікавим і зрозумілим;

З іншого боку, не можна не сказати і про мінуси віртуальної освіти:

1) у віртуальному навчанні звукова інформація сприймається гірше, відбувається спотворення звуку;

2) живе спілкування відсутнє [5, с. 127].

Таким чином, організація віртуального простору в вузах стає нині одним з найважливіших нових етапів розвитку системи освіти. І більше того, введення в освітній процес віртуальної складової є неминучим процесом модернізації освіти. Удосконалення інфраструктури інформаційних технологій вищого навчального закладу, а також організація віртуального простору в умовах функціонування такої організації мають призвести до бажаних позитивних ефектів:

1) підвищення якості організації навчального процесу за рахунок доступності інформаційних ресурсів, забезпечення нового рівня взаємодії викладача та студента (одержання консультацій в режимі он-лайн, система проміжного тестування), а також за рахунок підвищення контролю за якістю процесу навчання;

2) підвищення ефективності управління ВНЗ за рахунок отримання оперативної інформації на всіх рівнях організаційної структури, що дозволяє швидко і своєчасно приймати управлінські рішення, а також за рахунок прозорості процесів навчання не тільки для студентів, а й для керівників підрозділів;

3) створення єдиного інформаційного простору, що забезпечує роботу головного вузу і філій як єдиного цілого [5, с. 128].

Висновки. Отже, створення мережевих співтовариств є перспективною формою роботи у віртуальному просторі для майбутніх соціальних педагогів. Студенти

отримають можливість швидше засвоїти більший обсяг професійної інформації, знайти колег та однодумців, налагодити міжособистісні зв'язки та поліпшити свої навички роботи в інформаційному просторі. Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів, зберігаючи та розширюючи своє змістовне наповнення, на нашу думку, має бути доповнена елементами віртуального простору. Як у навчальній, так і у професійній діяльності молоді фахівці мають не лише орієнтуватися, а й на високому рівні опанувати віртуальний простір, уміти його оптимально використовувати у професійній діяльності.

Перспективи подальших досліджень. Пропонована стаття не розкриває усіх аспектів проблеми, що потребує подальшої розробки. Зокрема, вивчення особливостей роботи соціального педагога у віртуальному просторі зі школярами різного віку, з дітьми з особливими потребами, батьками, різними соціальними групами тощо можуть стати окремими напрямками дослідження.

Список використаної літератури

1. Бурнаева Е. М. «Человек виртуальный» в пространстве информационной культуры : автореф. дис ... канд. Культурологи : 24. 00. 01 – Теория и история культуры / Бурнаева Елена Михайловна; Комсомольский-на-Амуре гос. тех. ун-т. – Комсомольск-на-Амуре, 2012. – 23 с.
2. Грязнова Е. В. Виртуально-информационная реальность в системе Человек-Универсум : автореф. дис. ... д-ра философ. наук : 09. 00. 08 – Философия науки и техники / Грязнова Елена Владимировна. – Нижний Новгород, 2006. – 45 с.
3. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Олександр Іванович Гура. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
4. Єфремова Г. Л. Особливості професійної підготовки соціальних педагогів у соціокультурних умовах / Г. Л. Єфремова // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія Педагогічні науки. – Вип. 12. – Глухів : ГДПУ, 2008. – С. 114 – 118.
5. Казарова А. В. Организация виртуального пространства как новый этап развития системы образования / А. В. Казарова, С. А. Демченко // Дискуссия : Политематический журнал научных публикаций Института современных технологий управления. – 2013. – Август. – № 7 (37). – С. 125 – 128.
6. Капська А. Й. Деякі аспекти підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників / А. Й. Капська // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія Педагогічні науки. – Вип. 15. – Ч. II. – Глухів : ГДПУ, 2008. – С. 12 – 16.
7. Малышко А. А. Философские проблемы виртуальной реальности : автореф. дис ... канд. философ. наук : спец. 09. 00. 03 – История философии; 09. 00. 11 – Социальная философия / Малышко Александр Алексеевич ; Мурманский государственный технический университет. – Мурманск, 2008. – 16 с.
8. Роль интернета в работе педагога [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.uchportal.ru/publ/22-1-0-2009>. – Загол.с экрана. – Язык рус.
9. Фалинська З. З. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах : дис... канд. пед. наук : 13. 00. 04 / Фалинська Зоряна Зенонівна ; Львівськ. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2006. – 284 с.
10. Хуторской А. В. Виртуальное образование и русский космизм [Электронный ресурс] / Андрей Викторович Хуторской // Эйдос : Интернет-журнал – 1999. – 5 января. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/1999/0105.htm>.

*Одержано редакцією 19.11.2014
Прийнято до публікації 25.11.2014*

Аннотация. М. С. Гринченко. **Значение виртуального пространства в профессиональной подготовке будущего социального педагога.** В статье рассмотрены вопросы использования виртуального пространства в профессиональной подготовке будущих социальных педагогов, в частности проанализирована роль Интернета в получении и распространении информации, возможности дистанционного обучения и консультирования, создания массовых мероприятий и привлечения к ним общественности, значение социальных сетей в профессиональном общении. Обоснована необходимость оптимизации

профессиональной подготовки социального педагога через сетевые профессиональные сообщества. Проанализировано позиции ведущих ученых по поводу профессиональной подготовки будущих социальных педагогов и применения виртуального пространства в учебной деятельности, определено сервисы, при помощи которых возможна оптимизация образовательного процесса.

Ключевые слова: Интернет, социальные сети, социальный педагог, виртуальное пространство, профессиональная подготовка, профессиональное общение, виртуальная образовательная среда.

Summary. Marina Hrinchenko. Value virtual space in the training of future social workers. *The publication highlights the use of virtual space in the training of future social workers, in particular analyzed the role of Internet in obtaining and disseminating information, the possibility of distance education and counseling, creating events and attraction to the public, the importance of social networks in professional communication. The necessity of optimizing the training of social pedagogy through professional networking community.*

Analyzed the position of the leading scientists for training future social workers and the use of virtual space in educational activities, services defined by which is possible to optimize the educational process. The article deals with the concept of training, determined the content of the definition of «social pedagogy training»; are possible forms of forms of students and teachers in the virtual space: distance learning within the community; communication forums, chat rooms, create web pages and websites; highlights the potential for creating a virtual learning environment-based universities. Also singled out the positive and negative aspects of creating a virtual learning environment, the necessity of the introduction of «virtual education» in the training of future social workers.

Keywords: *Internet, social networking, social educator, virtual space, training, professional communication, virtual learning environment.*

УДК 378. 147:658

Dimitrina Kamenova, Viktoria Gedinach

DIALOGICAL MODEL OF TEACHING STUDENTS IN MANAGEMENT

The report presents research on the model of dialogical interaction, model of teaching students in management, based on dialogue. The investigation reveals the consecutive stages of the model introduction to practice. There are presented the results of the first stage of the didactic experiment that aims to investigate the change the students' attitude towards the dialogical forms and methods of communication in management (especially in teaching management). The results indicate the necessity of the dialogical competence development for managers as a tool of their transformation into leaders. The study of the most commonly used methods and replica-techniques in the teaching of students in Management reveals the necessity of putting the dialogue in the center of didactic interaction as a tool to change the thinking, emotions and behavior of trainees, as well as their trainers in reciprocal dialogism. The results obtained can be the basis for the construction a taxonomic system of skills for using and analysis of the managerial discourse – the skill of the manager to create speech that will be adequate for the situation in his rational and emotional variations.

Keywords: *model of dialogical interaction, dialogical model of teaching, dialogical forms and methods of teaching, transformation managers into leaders.*

Problem definition. The model of teaching students in management is based on the investigation of the dialogical interaction resources that is interpreted by the authors as a new value different from the ordinary talk or conversation. At a time when every self-respecting pedagogue is directed to ensure interaction between two main subjects of the training (trainer and trainee) the teaching process can be measured only by the achievement of development [1] as a gradual change of knowledge, skills and abilities of individual [13]. Therefore the